

B

HVEM ER VI? HVAD KAN VI GØRE?

Rødstrømpebevægelsen har i sin korte levetid herhjemme været et udpræget byfænomen, centreret omkring København og Århus. I aldersmæssig henseende befinder dens tilhængere sig mellem de 15 og de 40; de fleste er vel nok et sted i 20'erne. Rødstrømpebevægelsen synes især at have tiltrukket kvinder med arbejde indenfor den sociale sektor, pædagoger og vordenden eller færdiguddannede akademikere. De fleste Rødstrømper tilhører, omend ikke pr. fødsel eller pr. ideologi, så dog i social og økonomisk forstand middelklassen, eller også er de på vej ind i den. At netop kvinder fra dette samfundslag går ind i bevægelsen er næppe nogen tilfældighed. Deres undertrykkelse er ikke total og lammende, der er energi i behold til at bearbejde den.

Hvorfor vælger Rødstrømpebevægelsen og ikke Dansk Kvindesamfund?

Dansk Kvindesamfund har altid forfægtet sin politiske neutralitet. Den har villet være tværpolitisk, hvilket er det samme som apolitisk og konserverende. Det har arbejdet for kvindens juridiske, politiske og økonomiske ligestilling, der muliggjorde hendes deltagelse i samfundslivet på lige fod og i konkurrence med manden uden at stille spørgsmålstejn ved dette samfundslivs præmisser. Organisatorisk har det været en afspejling af de gammelkendte, hierarkiske strukturer. Bodil Begstrup og Edel Saunte, Lis Groes og Eva Hemmer Hansen - de mandekvindelige pampere - har gjort deres politiske erfaringer i Dansk Kvindesamfunds top. I dag må Dansk Kvindesamfund betragtes som en død organisation, der ikke har formået at forny sig.

Rødstrømpebevægelsen repræsenterer et radikalt alternativ hertil. Tiden vil vise om bevægelsen også er revolutionær. Mange Rødstrømper ved eller fornemmer, at en virkelig frigørelse af kvinde ikke er mulig indenfor det bestående samfunds rammer. Ideologisk befinder Rødstrømpebevægelsen sig til venstre for SF. Rødstrømpebevægelsens struktur er anti-autoritar og horisontal. Basisgrupperne er autonome enheder, som intet overordnet organ kan påtvinge bestemte arbejdsopgaver eller holdninger. På tværs af basisgrupperne arbejder ad-hoc-grupper med løsning af tidsbegrænsede, klart specificerede opgaver. Rødstrømpebevægelsen har intet program i traditionel forstand. Dens formål er i følge dens vedtægters anden paragraf "at arbejde for

kvindens frigørelse". Hvad kvindens frigørelse indebærer, og hvordan den opnås findes der mere end een formel for. Basisgruppens autonomi tvinger den enkelte til ansvarlighed og selvstændig stillingtagen til teoretisk og praktiske spørgsmål. I modsætning til de hierarkiske og centralistiske strukturer savner Rødstrømpebevægelsen en bund og en top, en passiv medlemsskare og en aktiv, fåtallig ledelse. Den nuværende struktur legaliserer meningsforskelle og forhindrer idellogiske slagsmål om bevægelsens linie. Den beforder udvekslingen af og opkomsten af ny ideer og erfaringer. Ingen aktiviteter er udelukket på forhånd som irrelevante: basisgruppen der over sig i at fungere sammen ved at dyppe hvide undertrojer ned i farvegryden, indhenter sig en viden, der principielt er lige så væsentlig som den gruppe, der er koncentreret om Marx' og Lenins syn på kvindeproblematikken.

Introduktions- og basisgruppemøderne har fortalt om motivernes og forventningernes forskelligartethed, hvad der ikke er det samme som modsætning. Et gennemgående tema er isolationen, den ægteskabelige frustration, den manglende "tilpasning" på uddannelsesstedet eller arbejdspladsen eller i de politiske partier og bevægelser. Alt i alt om sunde reaktioner på situationer og tilstande, som tvinger kvinder ind i et monster, der kræver selvformåelse, aggressivitet og hovedet og hjertets adskillelse. For nogle var bevægelsen primært et sted, hvor de kunne lade op til næste bravallaslag på hjemmefronten, for andre - de lesbiske piger - var det en kontaktpunkt og et fristed, endelig var der dem, der med sig selv som udgangspunkt ville bruge Rødstrømpebevægelsen som et kampmiddel mod det kapitalistiske samfund. Basisgruppen er en spraglet hane, under hvis vinger spændinger slappes. Den er varmekassen, hvor den intellektuelle og følelsesmæssige selverkendelse og -tillid vokser, og hvor gruppetilhørsforholdet styrkes. Der er en principiel og befordrende åbenhed tilstede, der kalder frustrationerne, drømmene og visionerne frem. Hvor paradoksalt det end lyder, får man undertiden der loy til at glemme den biologiske tilfældighed, der har bestemt ens køn. Hvor man i mandeselskab er vant til at levere diskussionernes fodnoter - de misbilligende eller opmuntrende nik, de små ja'er og nå'er på de rigtige steder - tør man her gå i krig med selve hovedteksten uden at føle sig latterliggjort, inkompetent eller tåbelig. Så vidt, så godt. Undertiden hænges man af en nagende tvivl. Er dette meget det hele? Hvilke samfundsmæssige perspektiver der er i foretagendet? Skyldes basisgruppens tryghed bare, at vi sidder og bekræfter hinanden. Udspringer der gen- sidig forståelse ikke i højere grad af vores sociale homogenitet end af det

fælles køn? Er basisgruppen vores allesammens sutteklud og bevægelsen et sensitivitetkursus for privilegerede middelklasseløg? Er vi i realiteten i gang med at forøge vores progressive aktiver for at gøre os mere acceptable og tiltrækkende blandt vennerne? Hvor blev kvinderne uden studentereksamen af? Hvorfor fanden er vi ikke vilde efter at få hende med de ophejsede patter og den bemalede kræft tilbage i folden? Hvorfor angribes vi sommetider af konfrontationsangst overfor omverdenen - mændene og mødrene, arbejdskammeraterne og husmoderforeningerne? Bygger vores tryghed på en falsk idyl?

Så er der også det der med Sistersolidariteten, bevægelsens foretrukne slagord. Meyers Fremmedordbog definerer bl.a. solidaritet som "fælles ansvarlighed og forpligtelse". at være solidarisk på et verbalt og teoretisk plan blandt ligestillede meningsfæller er så nogenlunde overkommeligt. Spørgsmålet er imidlertid om vi er solidariske med andre end hinanden i ordets egentlige forstand. Solidaritet må bygge på en følelse af interessefællesskab. I flere af den danske og udenlandske feministbevægelses teoretiske og polemiske skrifter støder man ofte på påstanden om, at kvinder udgør en undertrykt og fremmedgjort klasse i det kapitalistiske samfund, at de fungerer under en af mændene vedtaget fælles lov. I biologisk forstand udgør kvinderne en særlig kategori eller klasse. Også at vilje slår dem sammen i en klasse i andre henseender, er praktisk, men ikke nødvendigvis rigtigt. Således som samfundet er organiseret bliver kvinder vitterligt udbyttet, men udbytningens former og intensitet er nu engang ikke uafhængig af de materielle vilkår, man lever under, for mig at se er det et spørgsmål om de sociale, uddannelsesmæssige og økonomiske, forskellige vilkår, som kvinder lever under, ikke skiller mere end den fælles undertrykkelse samler. Hvis vi overser nogle elementære kendsgerninger, vil det meget let til at gå os, som det gik for studenterne, da de "solidariserede sig" med arbejderne. Vil rengøringskonen, ekspeditricen og fabriksarbejdersken ikke reagere på vores altomfattende glade feltråb om sistersolidaritet med samme foragt eller ligegyldighed, fordi de fornermer, at vi i virkeligheden som de mere privilegerede sidder på nakken af dem?

Jeg tror, det er fantastisk vigtigt, vi tager disse spørgsmål op.

Hvis vi drager alt for almene slutninger om kvindens situation ud fra vores egne begrænsede og sociale betingede erfaringer, vil vi let løbe ind i en blindgyde. I seminargruppens papirer dukker tanken om at lukke bevægelsen for nye medlemstilgang op. Det er en skræmmende tanke, for lukning vil gøre et eksklusivt foretagende endnu mere eksklusivt. Ikke fordi jeg forestiller

mig, at kvinder fra de såkaldt lavere statuslag står på spring. De potentielle Rødstromper findes snarere i de grupper, der står os nærmest, og hvor de objektive betingelser for at gøre oprør i højere grad er tilstede. De svageste har sgu aldrig haft kræfter til at gøre oprør, de har haft mere end nok at gøre med bare at overleve. Hermed mener jeg ikke, vi bare skal køre vores eget ræs.

Sistersolidaritets praktiske konsekvenser må tværtimod være, at vi såvel inden som uden for bevægelsen arbejder på at skabe de objektive betingelser der muliggør et rengøringskonens, ekspeditricens og fabriksarbejderskens oprør. Hvis mange af os ikke passer morderligt på, vil vi om nogle få år glide ind i den akademiske magtelite, der altid trods dens erklærede smukke intentioner har stået på den forkerte side og forstået at mele sin egen kage. Rødstrompebevægelsen skal ikke lede og styre kampen for kvindens frigørelse, den skal inspirere og stille sig til disposition. Vi kan nu engang ikke udkæmpe andres kampe, derimod kan vi nedbryde de institutioner og mekanismer indenfor vores egen socialgruppe, der undertrykker og umuliggør andres frigørelse. Dem tillid, vi har til hinandens ideer og forestillinger, må også udstrækkes til andre kvinder. Vores talent, vores viden og vores erfaringer kan vi stille til disposition for andre, men vi skal ikke påtvinge dem noget, de subjektivt ikke føler de har brug for, selvom vi objektivt mener, de har det.

NOGLE PRAKTISKE FORSLAG

Nogle af de ting, der for øjeblikket føles som en belastning er manglende kommunikation og information. Hvis man vil vide noget om, hvad der foregår i andre basisgrupper, er man enten nødt til at gå til fællesmødet eller lægge vejen om ad kontoret eller kvindehuset. Mange har på grund af afstanden eller tidmangel ikke mulighed for at gøre dette. Fællesmødet kan hellere ikke siges at fungere tilfredsstillende, da det præges af en håndfuld superaktive og professionelle Rødstromper med inside-information og en mestendels stor og passiv skare tilhørere, der engang imellem vover et enkelt pip. Kort sagt ved nogen noget om meget, andre næsten intet eller kun lidt. Den mundtlige overlevering er den vigtigste nyhedsspreder. Informationerne er ofte så rygteprægede og upræcise, at de faktisk ikke er til nogen nytte. I visse perioder har heller ikke kontoret fungeret. En masse post - f.eks. den udenlandske korrespondance ligger og roder, kartoteket er ikke ført a jour. Økonomien er vaklende, hvad der dels hænger sammen med uklarhed omkring fordelingsprincipperne, dels med at indtægterne ikke er faste, Kvindehuset

føles af mange som et skræmmende sted, hvor det ofte er for svært at komme i kontakt med nye mennesker. Tingenes nuværende tilstand skaber irritation. Efter sigende befinder bevægelsen sig i hastig vækst. Hvis dette er rigtigt, må vi nok drage nogle praktiske konsekvenser for at undgå kaos.

Regioner. Hele Københavnsområdet kunne opdeles i regioner - en for Kbh. K, en for Kbh. Ø, en for Kbh. SV etc. - på f.eks. 15-20 basisgrupper.

Hver region påtager sig afholdelse af introduktions- og fællesmøde, der ikke blot som nu annonceres i Information (-kære søstre, hvad siger det ikke om os???) , men også i lokalbladene. Forbindelsen mellem hele Københavnsområdet

varertages af stormødet, hvortil hver basisgruppe sender en skiftende repræsentant, der orienterer om igangværende og kommende aktiviteter, samt diskuterer fælles anliggender. Stormødet har ingen besluttende myndighed.

Basisgruppernes autonomi opretholdes som hidtil. Mødet refereres i et internt organ a la det århusianske Rødstrompen. Kontakten mellem basisgrup-

perne og regionerne holdes desuden ved lige gennem dannelsen af ad-hoc-grupper, debataftener, fester og kampagner. Regionsopdelingen samler kvin-

der med samme lokale tilhørsforhold og kendskab til forholdene i området. Det lokale tilhørsforhold kunne danne udgangspunkt for en analyse af kvin-

ders boligmæssige, erhvervmæssige og institutionelle vilkår i området og give os et langt sikrere overblik over, hvem vi henvender os til i vores

aktioner. Mange af de nuværende basisgrupper er sammensat af kvinder fra forskellige bydele. De pågældende grupper skal naturligvis frit kunne vælge,

hvilken region de vil tilhøre, ligesom en gruppe, der føler sig mere tiltrukket af en anden region end sin lokale, skal kunne gå ind i den. Altså ikke noget med uløselige søgnebånd.

Kontoret. Det vil nok være praktisk at opretholde kontoret, indtil regionerne kan overtage dets funktioner. Medlemskartoteket må bringes i orden.

Det ville måske også være en ide at oprette et emnekartotek, hvori medlemmerne er ordnet efter færdigheder og talenter og interesser. Hvis man således ikke træffer folk med samme interesser indenfor sin egen region eller

via stormødet, kan man komme i kontakt med dem ved en opringning til kontoret. For at få bragt orden på kontoret ville det endvidere nok være en fordel

at have en fast pige, der for en rimelig løn påtog sig at holde orden i sagerne, uddelgere henvendelser etc. Frivillig medhjælp vil også i fremtiden være påkrævet.

Økonomien. Bevægelsens hidtidige indtægter har været mere eller mindre usikre.

Er det egentlig ikke lidt urimeligt, at vi ikke slipper en tier eller to om måneden som en slags kontigent, for dog at have et fast beløb at disponere over. Regionerne vil givetvis få brug for penge til leje af lokaler med mere, hvorfor indtagterne - såvel kontigent som de mere flydende f.eks. deltes mellem region og en fælles kasse i forholdet 3:1. Opkrævningen af kontingent varetages af regionerne.

Med søsterlig hilsen

Tinne

(desværre eneste seminar deltager fra gruppe Ø.K.)

København d. 5. dec. 1971.

P.S. Ovenstående er, da et forsøg på at lave et fællesoplæg i basisgruppen desværre fusede ud, ikke repræsentativt for gruppen, men i højere grad et konglomerat af mine erfaringer som relativt nybagt Rødstrompe. På grund af arbejdspress har jeg ikke haft tid til at besvare seminargruppens spørgsmål i detaljer, endsige at give mine tanker en mere præcis udformning. Dette bedes undskyldt.

